

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 10. junija 2021 *

„Predhodno odločanje – Potrošniške kreditne pogodbe – Direktiva 2008/48/ES – Tveganje prezadolženosti – Člen 8 – Obveznost dajalca kredita, da preveri plačilno sposobnost potrošnika – Člen 23 – Učinkovitost, sorazmernost in odvratilnost sankcije v primeru kršitve te obveznosti“

V zadevi C-303/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (občinsko sodišče v Opatówu, I. oddelek za civilne zadeve, Poljska) z odločbo z dne 27. septembra 2019, ki je na Sodišče prispela 8. julija 2020, v postopku

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

proti

KM,

ob udeležbi

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, C. Toader (poročevalka), sodnica, in M. Safjan, sodnik,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA W. Kołosza, radca prawny,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za Evropsko komisijo G. Goddin in A. Szmytkowska, agentki,

* Jezik postopka: poljščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 8 in 23 Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL 2008, L 133, str. 66, in popravki v UL 2009, L 207, str. 14, UL 2010, L 199, str. 40, ter UL 2011, L 234, str. 46).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (v nadaljevanju: Ultimo Portfolio Investment), prevzemnico družbe Aasa Polska SA, na eni strani, in KM, fizično osebo, na drugi strani, zaradi plačila terjatve, ki izhaja iz pogodbe o potrošniškem kreditu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 26 in 47 Direktive 2008/48 je navedeno:

„(26) [...] Še zlasti na rastočem kreditnem trgu je pomembno, da se dajalci kreditov ne spuščajo v neodgovorno posojanje ali izdajanje kreditov brez poprejšnje ocene kreditne sposobnosti, države članice pa bi morale izvajati potreben nadzor, da se izogne takšnemu ravnanju, in bi morale določiti potrebne ukrepe za sankcioniranje dajalcev kredita, v kolikor bi tako ravnali. [...] [D]ajalci kreditov [bi morali biti] odgovorni za individualna preverjanja kreditne sposobnosti potrošnikov. V ta namen bi morali imeti možnost uporabe informacij, ki jih posredujejo potrošniki, ne samo med pripravo zadevne kreditne pogodbe, temveč tudi v času dolgotrajnega trgovinskega odnosa. Organi držav članic bi lahko dali ustrezna navodila in smernice tudi dajalcem kredita. Prav tako pa morajo tudi potrošniki ravnati preudarno in spoštovati svoje pogodbene obveznosti.

[...]

(47) Države članice bi morale predpisati pravila za kazni za kršitve nacionalnih določb, sprejetih v skladu s to direktivo, in zagotoviti njihovo izvajanje. Čeprav izbira kazni ostaja v pristojnosti držav članic, bi morale biti predpisane kazni učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“
- 4 Člen 8 te direktive, naslovljen „Obveznost ocene kreditne sposobnosti potrošnika“, v odstavku 1 določa:

„Države članice zagotovijo, da pred sklenitvijo kreditne pogodbe dajalec kredita oceni potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi zadostnih informacij, ki jih, kjer je to primerno, pridobi od potrošnika, in po potrebi informacij, ki jih pridobi s poizvedbo v ustrezni zbirki podatkov. Države članice, ki v okviru nacionalne zakonodaje zahtevajo, da dajalec kredita oceni potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi poizvedbe v ustrezni zbirki podatkov, lahko ohranijo to zahtevo.“
- 5 Člen 23 navedene direktive, naslovljen „Kazni“, določa:

„Države članice sprejmejo pravila glede kazni, ki veljajo v primeru kršitve nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive, in vse potrebne ukrepe za zagotovitev izvrševanja teh kazni. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“

Poljsko pravo

- 6 Z Ustawa o kredycie konsumenckim (zakon o potrošniških kreditih) z dne 12. maja 2011 (Dz. U. 2011, št. 126, pozicija 715) je bila Direktiva 2008/48 prenesena v poljsko pravo. Člen 9 tega zakona v različici, ki se uporablja v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o potrošniških kreditih), določa:
- „1. Pred sklenitvijo pogodbe o potrošniškem kreditu mora dajalec kredita oceniti potrošnikovo kreditno sposobnost.
 2. Kreditna sposobnost se oceni na podlagi informacij, pridobljenih od potrošnika, ali na podlagi informacij, pridobljenih iz ustreznih zbirk podatkov ali zbirk podatkov dajalca kredita.
 3. Potrošnik mora na zahtevo dajalca kredita predložiti dokumente in informacije, potrebne za oceno svoje kreditne sposobnosti.
 4. Če je dajalec kredita banka ali druga institucija, ki ima zakonsko pooblastilo za dajanje kreditov, se ocena kreditne sposobnosti opravi v skladu s členom 70 zakona o bančnem pravu z dne 29. avgusta 1997 in drugimi predpisi, ki se uporabljajo za te subjekte, ob upoštevanju odstavkov od 1 do 3.“
- 7 Člen 24 ustawa – Kodeks wykroczeń (zakon o sprejetju zakonika o prekrških) z dne 20. maja 1971 (v nadaljevanju: zakonik o prekrških) določa:
- „1. Globa znaša od 20 do 5000 [poljskih] zlotov [(PLN)], razen če zakon določa drugače.
 2. Če je za prekršek, storjen za pridobitev premoženjske koristi, izrečena zaporna kazen, se hkrati izreče tudi globa, razen če naložitev globe ne bi bila smiselna.
 3. Pri določitvi globe se upoštevajo storilčevi dohodki, njegove osebne in družinske okoliščine, premoženje ter možnost za zaslužek.“
- 8 V skladu s členom 45(1) tega zakonika prekršek ni več kazniv, če preteče eno leto od njegove storitve, če pa je v tem obdobju uveden postopek, prekršek ni več kazniv po poteku dveh let od konca tega obdobja.
- 9 Člen 138c navedenega zakonika določa:
- „1a. Enaka sankcija (globa) velja za vse, ki pri sklenitvi potrošniške kreditne pogodbe s potrošnikom ne izpolnijo obveznosti ocene kreditne sposobnosti.
- [...]
4. Če je podjetnik subjekt, ki ni fizična oseba, se s sankcijo iz odstavkov od 1 do 3 kaznuje oseba, ki upravlja podjetje, ali oseba, pooblaščenca za sklepanje pogodb s potrošniki.“
- 10 V skladu s členom 5 ustawa – Kodeks cywilny (zakon o civilnem zakoniku) z dne 23. aprila 1964 v različici, ki se uporablja v postopku v glavni stvari, lahko civilno sodišče na predlog stranke ali po uradni dolžnosti zahtevke tožeče stranke zavrne, sklicujoč se na določbo, ki sankcionira zlorabo pravice.

- 11 Člen 320 Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (zakon o zakoniku o civilnem postopku) z dne 17. novembra 1964 v različici, ki se uporablja v postopku v glavni stvari, določa:

„V posebej utemeljenih primerih lahko sodišče odloči, da se odrejeno izpolnitveno ravnanje opravi v več obrokih in da se v primeru dobave nepremičnine ali zapustitve prostorov določi ustrezen datum za to izpolnitveno ravnanje.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 12 Kot je razvidno iz predloga za sprejetje predhodne odločbe, sta družba Aasa Polska s sedežem v Varšavi (Poljska) in oseba KM 23. maja 2018 sklenili potrošniško kreditno pogodbo. Znesek tega kredita je znašal 5000 PLN (približno 1080 EUR), skupni znesek odplačila pa je znašal 8626,58 PLN (približno 1862 EUR). Ta znesek je vključeval izposojeno glavnico, obresti za celotno obdobje veljavnosti pogodbe v višini 536,58 PLN (približno 115 EUR), stroške za pripravo v višini 2490 PLN (približno 537 EUR) in upravne stroške v višini 600 PLN (približno 130 EUR). To posojilo bi moralo biti odplačano v 24 obrokih v višini 408,00 PLN (približno 88 EUR) v obdobju od 22. junija 2018 do 22. maja 2020.
- 13 Terjatev iz te pogodbe je družba Aasa Polska prenesla na družbo Ultimo Portfolio Investment, ki ima sedež v Luxembourg (Luksemburg).
- 14 Na datum sklenitve navedene pogodbe je imela oseba KM dolgove, ki izhajajo iz 23 kreditnih in posojilnih pogodb, v višini 261.850 PLN (približno 56.500 EUR), pri čemer je skupni znesek mesečnih obrokov, ki izhajajo iz teh dolgov, znašal 8.198 PLN (približno 1770 EUR), njen zakonec pa je prav tako imel dolgove, ki izhajajo iz 24 kreditnih in posojilnih pogodb. Vsota dolgov, ki izhajajo iz vseh teh pogodb, je znašala 457.830,00 PLN (približno 98.840 EUR), mesečni obroki iz teh obveznosti pa so znašali 9974,35 PLN (približno 2153 EUR). Oseba KM je bila na ta datum zaposlena na podlagi pogodbe o zaposlitvi in je prejela plačo 2300,00 PLN neto (približno 500 EUR). Njen zakonec, ki iz zdravstvenih razlogov ni delal, ni prejemal nobenega dohodka.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (občinsko sodišče v Opatówu, I. oddelek za civilne zadeve, Poljska) – pri katerem je družba Ultimo Portfolio Investment, ki je prevzemnica terjatve v višini 7139,76 PLN (približno 1540 EUR), povečanega za zakonske obresti, 4. aprila 2019 vložila tožbo – navaja, da je bila pogodba iz postopka v glavni stvari sklenjena prek kreditnega posrednika ter da družba Aasa Polska pred sklenitvijo te pogodbe ni preverila premoženjskega stanja osebe KM in višine njenih dolgov, ker med razgovorom pred sklenitvijo navedene pogodbe ni bilo postavljeno nobeno vprašanje v zvezi z njenim finančnim položajem ali v zvezi z višino prihodkov in dolgov zadevnega gospodinjstva.
- 16 To sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe navaja, da čeprav je 14. junija 2019 družbi Ultimo Portfolio Investment odredilo, naj mu posreduje dodatne informacije o dejanjih dajalca kredita za oceno kreditne sposobnosti osebe KM, mu v zvezi s tem ni bila posredovana nobena informacija.
- 17 Predložitveno sodišče navaja, da morajo v skladu z njegovo razlago člena 8(1) Direktive 2008/48 države članice zagotoviti, da dajalec kredita pred sklenitvijo kreditne pogodbe oceni potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi zadostnih informacij, ki jih, kjer je to primerno, pridobi od potrošnika, in po potrebi informacij, ki jih pridobi s poizvedbo v ustrezni zbirki podatkov. Poleg tega bi morale države članice v skladu s členom 23 te direktive za primer kršitve te obveznosti sprejeti sistem učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni ter vse potrebne ukrepe za zagotovitev izvrševanja teh kazni. Po mnenju tega sodišča pa veljavno poljsko pravo spoštovanja teh zahtev, ki so naložene z navedeno direktivo, ne zagotavlja.

- 18 Navedeno sodišče tako poudarja, da člen 138c(1a) in (4) zakonika o prekrških nespoštovanje obveznosti preučitve kreditne sposobnosti potrošnika sankcionira samo z naložitvijo globe iz člena 24 tega zakonika. Poleg tega naj bi v skladu s členom 45 tega zakonika ta globa hitro zastarala. Prav tako opozarja, da nacionalna zakonodaja ne določa odgovornosti dajalcev kredita kot pravnih oseb, ki so sklenile posojilne pogodbe, ampak samo odgovornost fizičnih oseb, kot je direktor ali oseba, ki jo dajalec kredita pooblasti za sklepanje pogodb s potrošniki.
- 19 Zato se predložitveno sodišče sprašuje, ali sankcija, določena v zakoniku o prekrških, izpolnjuje zahteve, določene z Direktivo 2008/48, ter dvomi o učinkovitosti, sorazmernosti in odvracilnosti te sankcije v primeru kršitve obveznosti dajalca kredita, da preveri potrošnikovo kreditno sposobnost.
- 20 V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (občinsko sodišče v Opatówu, I. oddelek za civilne zadeve) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali sankcija za prekršek, ki je v členu 138c(1[a]) [zakonika o prekrških] določena za neizpolnitev obveznosti ocene potrošnikove kreditne sposobnosti iz člena 8(1) Direktive [2008/48], pomeni primeren in zadosten prenos zahteve iz člena 23 te direktive, da država članica v nacionalnih predpisih določi učinkovite, sorazmerne in odvracilne sankcije za primer, da dajalec kredita krši obveznost ocenitve potrošnikove kreditne sposobnosti?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Dopustnost

- 21 Družba Ultimo Portfolio Investment in poljska vlada v bistvu primarno menita, da predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dopusten, ker predložitveno sodišče, ki je civilno sodišče, ki odloča o sporu v civilnih zadevah, ni pristojno, da glede na okoliščine primera izreče globo zoper poklicnega dajalca kredita v skladu z zakonikom o prekrških.
- 22 Iz sodne prakse Sodišča izhajajo, da je v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, ki ga določa člen 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ki bo sprejeta, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in upoštevnost vprašanj, ki jih postavi Sodišču. Zato je Sodišče, kadar se postavljena vprašanja nanašajo na razlago določbe prava Unije, načeloma dolžno odločiti.
- 23 Zato za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča postavijo v pravnem dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preverja, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo nacionalno sodišče, zavrne le, če je očitno, da zaprosena razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, potrebnih za to, da bi lahko koristno odgovorilo na postavljena vprašanja (glej v tem smislu sodbo z dne 10. septembra 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 24 V obravnavani zadevi iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhajajo, da se predložitveno sodišče sprašuje o pomenu in obsegu določbe prava Unije, v obravnavanem primeru člena 23 Direktive 2008/48, za razlago katere prosi Sodišče. Predložitveno sodišče je zadostno in natančno navedlo dejanske okoliščine, ki so podlaga za spor o glavni stvari, in tudi pravni okvir zadeve v glavni stvari, iz katerega izhajajo, da postavljeno vprašanje ni hipotetično.

- 25 Poleg tega, čeprav družba Ultimo Portfolio Investment in poljska vlada med drugim trdita, da civilno sodišče, ki odloča o civilni zadevi, v skladu s poljskimi postopkovnimi pravili ne more uporabiti sankcij, ki so določene v zakoniku o prekrških, in da lahko sankcijo iz člena 138c(1a) tega zakonika izreče le kazensko sodišče, je treba opozoriti, da je Sodišče zlasti pristojno le, da na podlagi dejstev, ki jih je navedlo nacionalno sodišče, odloči o razlagi ali veljavnosti besedila Unije. Predložitveno sodišče pa je izključno pristojno za razlago nacionalne zakonodaje (glej v tem smislu sodbo z dne 11. marca 2021, Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, točka 37).
- 26 Predlog za sprejetje predhodne odločbe je zato dopusten.

Vsebinska presoja

- 27 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 23 Direktive 2008/48 razlagati tako, da je treba učinkovitost, sorazmernost in odvračilnost sankcij, določenih v tem členu, zlasti v primeru nespoštovanja obveznosti preučitve kreditne sposobnosti potrošnika, določene v členu 8 te direktive, preizkusiti ob upoštevanju zgolj določbe nacionalnega prava, posebej sprejete ob prenosu navedene direktive.
- 28 Iz člena 8(1) Direktive 2008/48 izhaja, da mora dajalec kredita pred sklenitvijo kreditne pogodbe oceniti potrošnikovo kreditno sposobnost, ta obveznost pa lahko, kjer je to primerno, vključuje poizvedbo v ustrezni zbirki podatkov. Namen te obveznosti je tudi doseči odgovornost dajalca kredita in preprečiti, da bi ta odobril kredit kreditno nesposobnim potrošnikom (glej v tem smislu sodbe z dne 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, točka 43; z dne 6. junija 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, točka 40, in z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 20).
- 29 Taka obveznost je v delu, v katerem je namenjena varstvu potrošnikov pred tveganji prezadolženosti in plačilne nesposobnosti, za te potrošnike temeljnega pomena (glej v tem smislu sodbi z dne 6. junija 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, točka 41, ter z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 30 Člen 23 Direktive 2008/48 določa, prvič, da mora biti sistem sankcij, ki veljajo v primeru kršitve nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi člena 8 te direktive, določen tako, da so te sankcije učinkovite, sorazmerne in odvračilne, in drugič, da države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev izvrševanja teh sankcij. V okviru teh omejitev izbira navedenega sistema sankcij ostaja v pristojnosti držav članic (glej v tem smislu sodbi z dne 10. septembra 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, točka 59 in navedena sodna praksa, ter z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 31 Čeprav se poizvedovanja predložitvenega sodišča v obravnavanem primeru nanašajo na edino sankcijo, ki izhaja iz člena 24 v povezavi s členom 138c zakonika o prekrških, je iz pisnih stališč, predloženih Sodišču, razvidno – kar mora potrditi predložitveno sodišče – da so v poljskem pravu določene številne druge sankcije, med drugim civilne sankcije, ki jih nacionalna sodišča lahko izrečejo v primeru nespoštovanja obveznosti preveritve kreditne sposobnosti potrošnika.
- 32 Na prvem mestu, globa je sicer res lahko odvračilna sankcija, vendar je lahko ta sankcija zaradi svojega nizkega zneska vseeno nezadostna. Prav tako lahko okoliščina, da se takšna sankcija naloži samo fizičnim osebam, kaže na pomanjkljivosti zadevne zakonodaje (glej po analogiji sodbo z dne 4. marca 2020, Bank BGŻ BNP Paribas, C-183/18, EU:C:2020:153, točka 48 in navedena sodna praksa). Poleg tega je treba kršiteljem – da bi bila sankcija učinkovita in odvračilna – odvzeti gospodarske koristi, ki so jih pridobili s storjenimi kršitvami (glej po analogiji sodbo z dne 11. februarja 2021, K. M. (Sankcije, naložene kapitanu plovila), C-77/20, EU:C:2021:112, točka 48). Nazadnje – in predvsem – taka sankcija ne more dovolj učinkovito zagotoviti varstva potrošnikov pred tveganji prezadolženosti

- in plačilne nesposobnosti, ki se želi doseči z Direktivo 2008/48, če ne vpliva na položaj potrošnika, ki mu je bil kredit odobren v nasprotju s členom 8 te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 38).
- 33 Ob tem je treba na drugem mestu spomniti, da je direktiva v skladu s členom 288, tretji odstavek, PDEU za vsako državo članico, na katero je naslovljena, zavezujoča glede cilja, ki ga je treba doseči, vendar prepušča nacionalnim organom izbiro oblike in metod (sodba z dne 21. aprila 2016, Radlinger in Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, točka 76 in navedena sodna praksa).
- 34 Tako prenos direktive ne zahteva nujno zakonodajnega postopka v vsaki državi članici. Zlasti lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča zaradi obstoja splošnih načel ali splošnih pravil prenos s posebnimi dodatnimi zakonskimi ali podzakonskimi ukrepi postane odvečen, vendar pod pogojem, da ti predpisi učinkovito zagotavljajo polno uporabo te direktive in da je – kadar se z zadevno določbo direktive želijo ustvariti pravice za posameznike – pravni položaj, ki iz teh načel izhaja, dovolj natančen in jasen ter so upravičenci z vsemi svojimi pravicami lahko seznanjeni in se po potrebi lahko nanje sklicujejo pred nacionalnimi sodišči (glej v tem smislu sodbo z dne 3. decembra 2009, Komisija/Belgija, C-475/08, EU:C:2009:751, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 35 To pomeni, da je treba za ugotovitev, ali se z nacionalno ureditvijo dovolj izvajajo obveznosti, ki izhajajo iz dane direktive, upoštevati ne samo ureditev, sprejeto posebej za prenos te direktive, ampak tudi vse pravne norme, ki so na voljo in se uporabljajo.
- 36 Tako iz sodne prakse Sodišča izhaja, da čeprav člen 23 Direktive 2008/48 zahteva, da so sankcije odvračilne, morajo imeti tudi sodišča diskrecijsko pravico, ki jim omogoča, da glede na okoliščine primera izberejo ukrep, sorazmeren s težo neizpolnitve ugotovljene obveznosti (glej v tem smislu sodbi z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točka 63, in z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 26). Nacionalna sodišča morajo torej upoštevati vse predpise nacionalnega prava in jih v največji možni meri razlagati glede na besedilo in namen te direktive, da bi dosegla rezultat, ki bo skladen s cilji, ki se s to direktivo uresničujejo (glej v tem smislu sodbi z dne 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, točka 54, in z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 41).
- 37 Kadar je nacionalni zakonodajalec – kot v obravnavanem primeru – za sankcioniranje kršitve obveznosti preveritve kreditne sposobnosti potrošnika poleg sankcije iz zakonika o prekrških določil tudi sankcije civilnega prava, ki lahko zadevnemu potrošniku koristijo, je treba te sankcije glede na poseben pomen, ki ga Direktiva 2008/48 daje varstvu potrošnikov, izvajati ob upoštevanju načela učinkovitosti (sodba z dne 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, točka 39).
- 38 V obravnavanem primeru je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, in s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, razvidno, da so med določbami, določenimi v nacionalni ureditvi, izguba pravice do obresti, razdelitev izvršitve pogodbe na brezobrestne obroke in ničnost nekaterih pogojev na podlagi nacionalne ureditve, s katero je bila prenesena Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288) ali Direktiva 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22).
- 39 Najprej, kar zadeva izgubo pravice do obresti, je Sodišče že razsodilo, da je treba to vrsto sankcije, ki je določena v nacionalni ureditvi, v primerih, ko dajalec kredita krši obveznost, ki je v okviru Direktive 2008/48 bistvena, šteti za sorazmerno v smislu člena 23 te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, točke od 69 do 71 in navedena sodna praksa).

- 40 Kot je bilo navedeno v točkah 29 in 30 te sodbe, pa je obveznost preveritve kreditne sposobnosti potrošnika, določena v členu 8(1) Direktive 2008/48, bistvenega pomena.
- 41 Dalje, razdelitev izvršitve pogodbe lahko omogoči, da se upošteva položaj potrošnika in da se prepreči, da bi bil zadnjenavedeni izpostavljen posebej škodljivim posledicam (glej v tem smislu sodbo z dne 26. marca 2019, Abanca Corporación Bancaria in Bankia, C-70/17 in C-179/17, EU:C:2019:250, točke 56, 58 in 59 ter navedena sodna praksa).
- 42 Nazadnje, predložitveno sodišče lahko, da bi izpolnilo zahteve iz člena 23 Direktive 2008/48, to direktivo uporabi v povezavi z Direktivo 93/13, da – glede na okoliščine primera – ugotovi, da pogoji v zvezi s prekomernimi stroški za potrošnika niso zavezujoči (glej v tem smislu sodbo z dne 3. septembra 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 in C-252/19, EU:C:2020:631, točka 97).
- 43 Pri tem mora predložitveno sodišče preveriti, ali uporaba sankcije, določene z Direktivo 93/13, za potrošnika ni manj ugodna kot zgolj sankcija izgube pravice do obresti, določena z nacionalno ureditvijo na podlagi člena 23 Direktive 2008/48 (glej v tem smislu sklep z dne 16. novembra 2010, Pohotovost, C-76/10, EU:C:2010:685, točka 77).
- 44 Podobno je Sodišče že razsodilo, da je ugotovitev nepoštenosti poslovne prakse v smislu Direktive 2005/29 eden od elementov, na katere lahko pristojno sodišče opre svojo presojo nepoštenosti pogodbenih pogojev v smislu Direktive 93/13 v zvezi s to prakso iz pogodbe, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom (glej v tem smislu sodbe z dne 15. marca 2012, Pereničová in Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, točka 47, in sodbo z istega dne, BNP Paribas Personal Finance, od C-776/19 do C-782/19, točka 76).
- 45 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 23 Direktive 2008/48 razlagati tako, da je treba učinkovitost, sorazmernost in odvračilnost sankcij iz te določbe, zlasti v primeru nespoštovanja obveznosti preveritve kreditne sposobnosti potrošnika iz člena 8 te direktive, preizkusiti tako, da se v skladu s členom 288, tretji odstavek, PDEU upoštevajo ne samo določba, ki je bila v nacionalnem pravu sprejeta posebej za prenos navedene direktive, temveč tudi vse določbe tega prava, ki se jih v največji možni meri razlaga ob upoštevanju besedila in ciljev te direktive, tako da navedene sankcije izpolnjujejo zahteve, določene v členu 23 te direktive.

Stroški

- 46 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

Člen 23 Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS je treba razlagati tako, da je treba učinkovitost, sorazmernost in odvračilnost sankcij iz te določbe, zlasti v primeru nespoštovanja obveznosti preveritve kreditne sposobnosti potrošnika iz člena 8 te direktive, preizkusiti tako, da se v skladu s členom 288, tretji odstavek, PDEU upoštevajo ne samo določba, ki je bila v nacionalnem pravu sprejeta posebej za prenos navedene direktive, temveč tudi vse določbe tega prava, ki se jih v največji možni meri razlaga ob upoštevanju besedila in ciljev te direktive, tako da navedene sankcije izpolnjujejo zahteve, določene v členu 23 te direktive.

Podpisi